

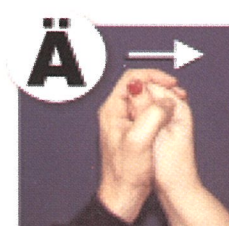
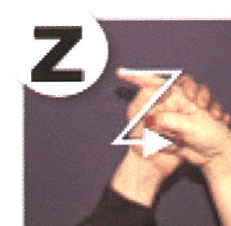
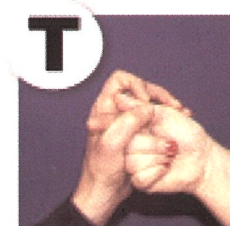
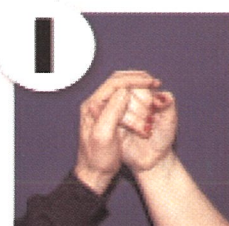
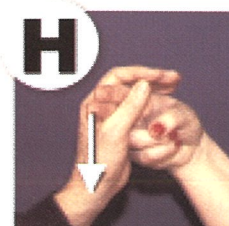
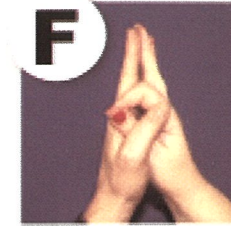
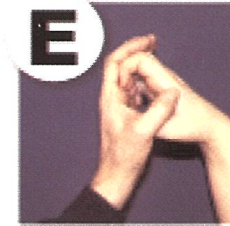
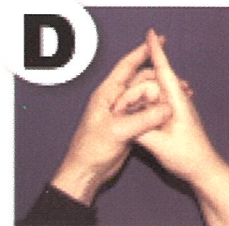
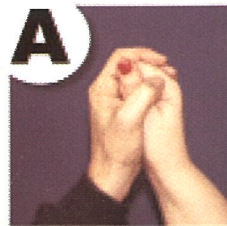
PRESS M

Suomen Kuurosokeat ry
Raii Karisaari
PL 40
00030 IIRIS

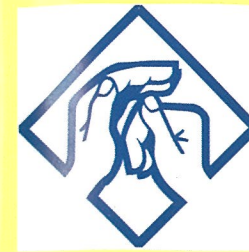

Suomen Kuurosokeat ry

TAKTIILIT SORMIAAKKOSET

Toteutus: Kalle Kiviniemi

12 • 2004

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Joulukuu

Kaikille Tuntosarven lukijoille

*Rauhaa Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta!*

Sisältö:

Viisi kysymystä.....	2
Pääkirjoitus: T.Pikkujämsä	3
Syyskokous Turussa: T. Lehtonen....	4
Helen Keller maailmankonferenssi: S. Ohlson.....	6
Konferenssikuulumisia: P. Rissanen....	7
Tervehtiminen on jokapäiväistä kans- sakäymistä: E. Särkimäki.....	8
Elämä makeaa: P. Senbom.....	9
Hyvät tulkkaukäytännöt: S. Laurén...	10
Tulkkihistoriaa: J. Mikkola.....	11
Joulumuistoja Hauhon Eteläisissä: Nimim. Ojoisten torppari.....	12
Irman palsta. Joulutähti: I. Myyrä.....	13
Koulun joulujuhla: H. Nieminen.....	14
Joulu-Mikon vierailu:H. Nieminen....	16
Ihmisen ei ole hyvä olla yksin: R. Karisaari.....	17
Ehdota vuoden 2004 kulttuurihenkilöä..	18
Tuntosarven vuoden 2005 teemat ja ilmestymisaikataulut.....	19

Kannen kuva: Kalle Kiviniemi. Pikku-
tonttuna poseeraa Kallen oma tytär
Vilma.

Viisi kysymystä

1. Monesko kuukausi joulukuu oli an-
tiikin roomalaisten kalenterin mukaan.
2. Miten Pyhä Nikolaus liittyy jouluun?
3. Mitä tarkoittaa hoosianna?
4. Milloin joulu vakiintui Jeesuksen
syntymäjuhlaaksi?
5. Kuka on säveltänyt suositun joulu-
laulun "En etsi valtaa loistoa"?

Vastaukset:

1. Joulukuu eli December oli rooma-
laisilla vuoden kymmenes kuukausi. Roomalaisten vuoden ensimmäinen-
kuukausi oli sodanjumala Marsille py-
hitetty Martius eli maaliskuu.
2. Pyhää Nikolausta pidetään nykyi-
sen joulupukin esikuvana.
3. Hoosianna on kreikkalainen muoto
alun perin hepreankielisestä sanasta,
joka oli avunhuuto kuninkaalle tai Ju-
malalle. Se tarkoittaa auta tai pelasta.
4. Jeesuksen syntymäjuhlaa alettiin
viettää joulukuun 25. päivänä 300-lu-
vun alkupuolella. Kristittyjen joulu syr-
jäytti sekä joulukuun 17. päivänä vie-
tetyn pakanallisen saturnalia-juhlan
että joulukuun 25. päivänä olleen au-
rion palvontaan liittyneen päivän.
5. Jean Sibelius

Joulu, valon juhla

Joulu, valon juhla on meillä. Joulu on merkillinen sana. Se tuo mieleen muistoja ja herkistää. Joulu tuoksuu piparkakuille, lanttulaatikoille ja hya-
sintille.

Kynttilät kuuluvat jouluun. Ne tuovat valoa ja lämpöä. Jo neljänä sunnun-
taina ennen joulua olemme voineet sytyttää adventtikynttilän. Ensimmäinen kynttilä on joulun odotuksen kynttilä, toinen ja kolmas kynttilä on joulurauhan ja neljäs rakkauden kynttilä.

Joulukuusi ja kynttilät kuuluvat myös yhteen. Joulukuusen perinne on Saksasta. Kerrotaankin, että Martti Luther olisi keksinyt valaista kuusen kynttilöin. Hän oli ihastellut talvisen tähtitaivaan tuietta kuusimetsän yllä. Hän oli tahtonut havainnollistaa saamansa vaikutelman perheelleen. Joulukuuseen on liittynyt aikaisemmin symboliikkaa: ikivihreä puu kuva-
vaa elämän jatkuvuutta, valot viittaavat Jeesuksen syntymään ja koristeet lahjoihin.

Joulun perinteeseen liittyy ystävien ja läheisten muistaminen ja Hyvän Joulun toivottaminen. Joulu on hyvän tahdon juhla. Jo yli 2000 vuotta

sitten enkelit julistivat Jeesuksen syntymää laulamalla Betlehemin kedolla "Maassa rauha ja ihmisillä hyvä tahto". Toivoisin, että jouluter-
vehdykset tänäkin jouluna välittäisi-
vät lähimmäisen rakkautta, hyvää tahtoa ja rauhaa.

Jouluaaton perinteeseen kuuluu hautausmaalla käynti poisnukkuneiden läheisten haudalla. Sytytämme kynttilän hautakummulle. Kiitollisin mielin ja kaipauksella muistellemme ajan taakse siirtyneitä läheisiämme. Hautausmaa on tänäkin jouluaatto-
na satojen kynttilöiden valaisema ja lepattama kaunis kynttilämeri.

Nyt on aika pysähtyä viettämään joulua ja yhtymään joululauluun

"Enkelit ensin
paimenille lauloi,
sielusta sieluhun kaiku soi:
Kunnia Herran.
maassa nyt rauha,
kun Jeesus meille armon soi."

Hyvää Joulua!

Terhi Pikkujämsä
Johtava aluesihtööri

TUNTOSARVI 30.vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry.
Toimitus: päätoimittaja tiedottaja Tuija Lehtonen, puh. (09) 54953521, tekstip.
(09) 54953526, faksi (09) 54953517, sähköp: tiedotus@kuurosokeat.fi
Toimitusneuvosto: Riitta Ruissalo (pj), Tuula Hartikainen, Anu Jääskeläinen, Pekka Juusola, Anu Mikkola, Raili Karisaari (siht), Tuija Lehtonen (päätoimittaja).
Hinta: Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen.
12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai sähköisenä versio-
na. Ruotsinkielinen Känselförteckningen ilmestyy 6 kertaa vuodessa isokirjoituksella.
Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 Iiris
Puh. (09) 5495 350, Tekstipuh. (09) 5495 3526, Faksi (09) 5495 3517,
Sähköp. kuurosokeat@kuurosokeat.fi, http://www.kuurosokeat.fi
Painopaikka: Cityoffset, Tampere

Syyskokous Turussa 27.-28.11.2004

Teksti Tuija Lehtonen
Kuvat Kalle Kiviniemi

Turkuun oli saapunut salin täydeltä kokousväkeä. Yhteensä jäseniä oli 78, joista varsinaisia jäseniä 66. Lisäksi paikalla oli tulkkeja, oppaita, viittomakielen tulkkiopiskelijoita sekä yhdistyksen henkilökuntaa.

Ennen varsinaista syyskokousta hallitus piti oman kokouksensa viimeistä kertaa vanhalla kokoonpanolla. Lauantaina hallituksen kokouksen jälkeen saapui Turun Sanomien toimittaja paikalle tekemään juttua kuurosokeista. Juttu julkaistiin sunnuntain lehdessä.

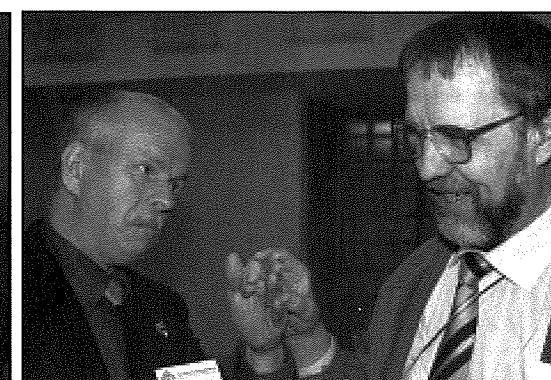
Kun kokousväki saapui paikalle, olivat **Heikki Majava** ja **Kalle Kiviniemi**

mi tehneet tekniset valmistelutyöt: induktiosilmukka teipattiin lattiaan, äänentoisto tarkistettiin, lisävalot asennettiin ja tulkkien koroke laitettiin paikoilleen. **Jaana Marttila** antoi ohjeita tulkeille ja opiskelijoille. "Miten viitotaan sonetti", kuului vielä viime hetken huolestunut kysymys. **Pirjo Kari** ja **Laila Haanpää** huolehtivat opasteista.

Turun apulaiskaupunginjohtaja **Olli A. Manni** toi kaupungin tervehdyksen. Hän jäi vielä hetkeksi seuraamaan kokouksen aloitusta, ja oli ilmeisen kiinnostunut eri kommunikaatiotavoista. Kokouksen avasi puheenjohtaja **Ulla Kungas**. Lau-

Apulaiskaupunginjohtaja **Olli A. Manni** toivotti kokousväen lämpimästi tervetulleeksi kotikaupunkiinsa Turkuun.

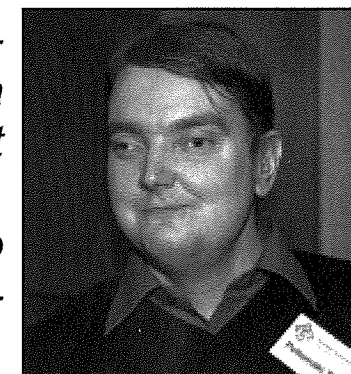
Pitkääaikaiset hallituskonkarit keskusteleval. **Kari Hyöttylä** (oik.) ja **Raimo Korpela** (vas.). Raimo jäi omasta toivomuksestaan pois uudesta hallituksesta.

antaina puheenjohtajan nuijan varteen valittiin **Maija-Liisa Lahti**. Hän toivoi kokousväeltä "hyviä ja asiallisia päätöksiä". Sunnuntain puheenjohtajana toimi vauhdikkaasti **Riku Virtanen**.

Lauantai-iltana vietettiin pikkujoulua. Ilta jatkui musiikin merkeissä, tosin paikalla esiintynyt bändi ei saanut yleisöltä kovin hyvää arvosanaa.

Syyskokous vahvisti toimintasuunnitelman ja talousarvion, sekä vuoden 2005 julkilausuman. Julkilausuman teemana on "Kuurosokeille mahdollisuus työhön ja toimeentuloon". Ensimmäistä kertaa yhdistyksen historiassa syyskokous hyväksyi, pienin tarkennuksin, tavoiteohjelman vuosille 2005-2014. Uusi hallitus tekee ohjelmaan korjaukset

"Ihmiset toimintakeskuksesta houkuttelivat osallistumaan", kertoi **Timo Peltomäki** tulonsa syyksi.

ensimmäisessä kokoontumisessaan tammikuussa.

Hallituksen riveissä tapahtui pieniä muutoksia. **Raimo Korpelan** tilalle hallitukseen valittiin uutena **Sanna Paasonen** Jyväskylästä. Asiantuntijajäseneksi valittiin **Pauli Kelanderin** tilalle **Pirkko Pölönen**.

"Nämä ovat hyviä tilaisuuksia tava- ta ja keskustella", kiteytti ensimmäiseen syyskokoukseensa osallistunut **Timo Peltomäki**. ■

Helen Keller maailmankonferenssi

WFDB:n puheenjohtajan tervehdys

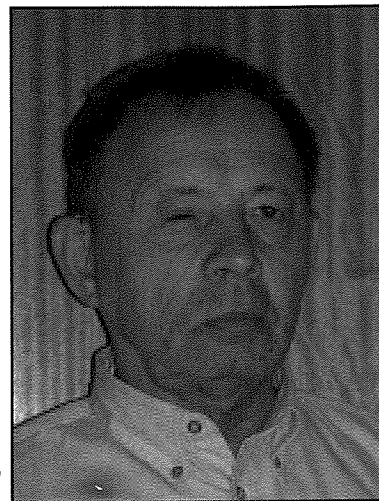
Hyvät ystävät!

Tervetuloa 8. Helen Keller maailmankonferenssiin ja Kuurosokeiden maailmanliiton 2. yleiskokoukseen

Helen Keller maailmankonferenssi (HKWC) on merkinnyt paljon kuurosokeiden kansainväliselle työlle aina vuoden 1978 New Yorkin ensimmäisestä HKWC:sta lähtien. Konferenssi on ollut hyvä keino kiinnittää huomiota kuurosokeiden asioihin kaikkialla maailmassa. Jokaisessa maailmankonferenssissa on havaittu edistystä. Jokaisen konferenssin jälkeen kuurosokeat ovat aloittaneet toiminnan uusissa maissa. Jokaisen konferenssin jälkeen myös muiden toiminta kuurosokeiden hyväksi on lisääntynyt. Viimeiseksi, muttei suinkaan vähäisimmäksi, HKWC on luonut mahdollisuuden tapaamisiin, kokemusten jakamiseen ja tulevaisuuden suunnitteluun.

Kuudes HKWC Kolumbiassa oli erityisen merkittävä. Kuurosokeiden kansainvälinen yhteistyö oli tuolloin jo niin pitkällä, että päätimme pe-

Stig Ohlson

rustaa oman maailmanliittomme, Kuurosokeiden maailmanliiton. Vuoden 2001 HKWC:ssä Uudessa-Seelannissa Kuurosokeiden maailmanliitto perustettiin virallisesti. Se oli maailmanliiton ensimmäinen ja perustava yleiskokous.

Aloittamamme tärkeä työ jatkuu vuonna 2005 Suomen HKWC:ssä ja WFDB:n yleiskokouksessa. Vaihdamme kokemuksia ja tietoa, tapaamme vanhoja ystäviä ja solmimme uusia suhteita. WFDB:n yleiskokouksessa valitaan uusi hallitus ja suunnitellaan liiton kansainvälistä politiikkaa. WFDB on yksin ja yhdessä muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa vaikuttanut YK:n toimintaan. Maailmanliitto on tuonut yksityiskohtia valmisteilla olevaan vammaisten ihmisoikeussopimukseen. Tämä on erityisen merkittävä teko. Se välittyy myös 8.

HKWC:n teemaan: "Oikeutemme olla kuurosokeita ja osallistua yhteiskunnassa."

Konferenssi ei ole vain mielenkiintoinen ja tärkeä. Isäntämaamme Suomi on kaunis, turvallinen ja kiinnostava maa Pohjois-Euroopassa. Konferenssin aikaan pimeä, pitkä ja kylmä talvi on ohi. Suomesta on tullut valoisa ja vihreä maa, jossa päivän pituus on liki 24 tuntia. Kaikki mielenkiintoisen ja onnistuneen konferenssin ainekset ovat läsnä ja toivon tapaavani teidät kaikki siellä – niin vanhat kuin uudet ystävät.

Vielä kerran, minä ja kollegani WFDB:n hallituksessa toivotamme kaikki lämpimästi tervetulleiksi!

Tapaamisiin Suomessa, Tampereella 3.-7. kesäkuuta 2005!

Stig Ohlson
puheenjohtaja
Kuurosokeiden maailmanliitto ■

Lisätietoja 8. Helen Keller maailmankonferenssista saa keskustelustosta projektikoordinaattori Päivi Rissaselta. Puh. 040 - 753 2026, s-posti: paivi.rissanen@kuurosokeat.fi

Konferenssi-kuulumisia

Päivi Rissanen

Tampereen 8. Helen Keller maailmankonferenssi kiinnostaa monia. Keskustoimistoon on saapunut tiedusteluja eri puolilta maailmaa. Konferenssin virallinen ensimmäinen ilmoittautunut on sveitsiläinen rouva. Hän saapuu Tampereelle kuurosokeiden lasten vanhempien yhdistyksestä Genevestä.

Myös Kuurosokeiden maailmanliiton toinen yleiskokous kerää osallistujia kaukaa. Jo nyt osallistujia on ilmoittautunut mm. Brasiliasta, Japanista, Tansaniasta ja Uudesta-Seelannista.

Esitelmiä ja luentoja pidetään mm. kuurosokean oikeudesta koulutukseen, mahdollisuuksista viestintään sekä ihmisoikeuksista.

Tiedon saannin lisäksi konferenssissa koetaan lukuisia taide-elämyksiä. Tampere-talolla on esillä sekä kuurosokeiden omaa taidetta että Koskettava veistos -näyttely. Taidetyöpajoissa voi ilmaista itseään eri tavoin. Viikinsaaren illanvietossa puolestaan pääsee nauttimaan saunan löylyistä ja Suomen suvesta. ■

Tervehtiminen on jokapäiväistä kanssakäymistä

Ella Särkimäki

Usein kohdataan avuttomuutta, kun pitäisi tervehtiä tai tehdä tuttavuutta vammaisen kanssa. Kuurosokeita tilanteet saattavat usein hämmentää. Ei tiedetä, tervehtiikö joku, kuka tervehti, kuka meni ohi, keitä muita tilassa on jne.

Ihmiset ajattelevat harvoin vammaisuutta itsenäisesti ja syvällisesti. Heillä ei välttämättä ole riittävästi tietoa siitä, mitä esimerkiksi kuurosokeus käytännössä merkitsee ja miten kuurosokean kanssa pitäisi toimia. Nähdessään kuurosokean, vaikeasti kuulonäkövammaisen liikkuvan ja toimivan yksin itsenäisesti, he tuskin pysähtyvät ajattelemaan niitä vaikeuksia, joita kuurosokealla siinä tilanteessa on.

Tarvitaan enemmän tietoa

Ihmiset tarvitsevat enemmän tietoa kuurosokeudesta, kuin pelkän tiedon vamman olemassaolosta. Konkreettiset esimerkit ovat usein hyväksi. Ei riitä, että henkilö vain kertoo olevansa kuurosokea. Asiaa kannattaa valaista hieman enem-

män. Voisi kertoa vaikka, että näen lukea sanomalehtiä, mutta hämärässä tai kirkkaassa auringonvalossa en näe mitään. Minulla on lisäksi kapea näkökenttä ja siksi en pysty havaitsemaan kuin pienen osan ympäristöstä, sekä siinä tapahtuvista asioista. Näön tarkkuuskin on heikentynyt ja en välttämättä tunne ihmisiä edes hyvissä valaistusolosuhteissa. Huonokuuloisuus tai kuurous rajoittaa myös kovasti kanssakäymistä muiden ihmisten kanssa.

Kontaktin luominen

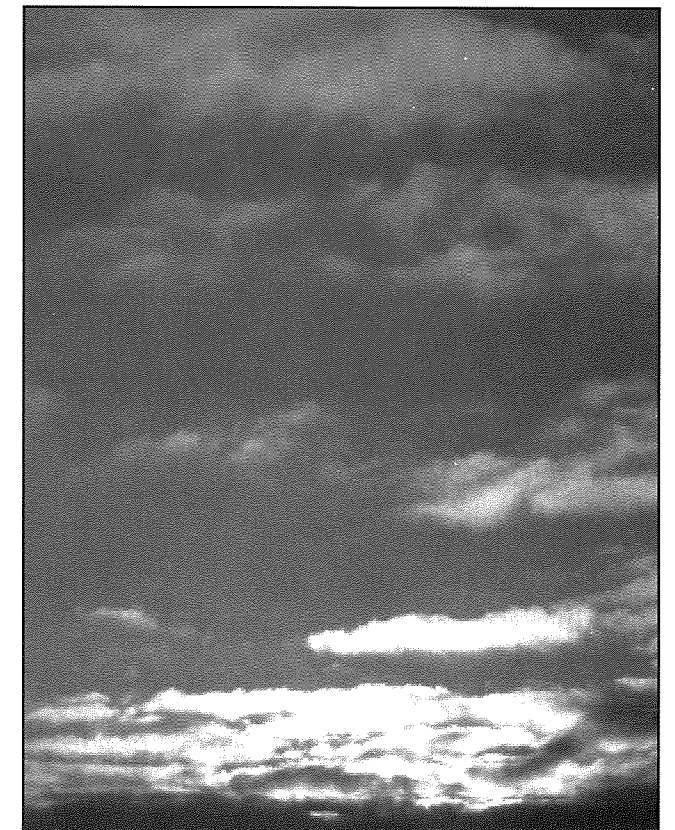
Se, miten paljon näön- tai kuulonjääneitä pystyy käyttämään hyväkseen vaikuttaa paljon myös siihen, miten kontakti tulisi ottaa. Muuttuvat olosuhteet saattavat vaikuttaa siihen, että joskus toisten olisi osattava turvautua vaihtoehtoiseen kontaktinottotapaan. Vaihtoehtoisista tavoistakin olisi hyvä kertoa.

Näkevät ja kuulevat ihmiset ovat vastuussa sosiaalisten suhteiden avaamisessa, kun paikalla on kuurosokea. Omissa tilaisuuksissaan ja muuallakin kuurosokea pystyy hyvin ottamaan yhteyttä ainakin tulkin

kanssa. Tulkin tulee vain kertoa, keitä kaikkia on läsnä. Joskus tervehtiminen esim. Kuurosokeat ry:n vuosikokouksissa on työn takana. Jokaisen kokouksen tai muun suuremman tapahtuman jälkeen olen huomannut, että usea kuurosokea on jäänyt kohtaamatta. Kehonimen käyttö on askel eteenpäin, mutta siinä on vielä käsittääkseni kehittämistä. Miten kuurosokea tietää minun kävelevän ja tervehtivän ohimennen, kun hän seurustelee jonkun muun kanssa?

Tavallisimmin kontakti aloitetaan mieluiten edestä päin ja kommunikatiotapana käytetään kohdattavan kuurosokean käyttämää tapaa. Usein kevyt koskettaminen saattaa olla ainoa keino kontaktin avaamisessa. Melu ja hämärä, joskus auringonpaiste lisäävät tiedonsaamisen ongelmia. Oman nimen kertominen kuurosokealle on lähes aina välttämätön asia.

Huomioiduksi tuleminen on yksi perustarpeitamme, sillä hyväksyminen ja välittäminen lisäävät aina oman arvontuntoa. Tervehtimisiin kuurosokeiden näkökulmasta pitäisi kiinnittää erityisen suurta huomiota. Mieltäni lämmitti kovasti, kun yleis-
tulkki Helsingin lokakuuisessa kerhoillassa totesi induktioon, että **Matti Heinonen** tervehtii teitä ja aloittaa pullahuutokaupan.■

Elämä makeaa

onneni hipoo pilviä
niitä hopeareunaisia
onneni hipoo sateenkaaren
siltaa auringonlaskun kultaa
se hohtaa kuin linnunlento
kesäisellä taivaalla
on elämä makeaa

Paula Senbom■

Hyvät tulkkauskäytännöt

Sirpa Laurén

Kuulonhuoltoliitossa käynnistyi tämän vuoden alussa Tulkkipalvelun kehittämisprojekti Tupu, joka jatkuu vuoden 2008 loppuun. Projektissa on viisi osa-aluetta: tulkkauksen etiikka, tulkinkäytön koulutus, kirjoitustulkkauksen tutkimus, etäkirjoitustulkkaukset sekä kirjoitustulkkien jatkokoulutus. Tulkkauksen etiikkaosion tavoitteena on selvittää hyviä tulkkauskäytäntöjä asiakkaiden näkökulmasta. Asiakkaita ovat sekä kuulovammaiset että kuulevat. Hyvät tulkkauskäytännöt kootaan julkaisuksi selvityksen lopuksi.

Hyvien tulkkauskäytäntöjen etsiminen käynnistyi 9.-10.10.2004, jolloin 11 tulkinkäyttäjää kokoontui Helsinkiin pohtimaan asiaa. Osallistujat olivat: **Merja Asumaa, Aino Hanhikoski, Raija Harkonmaa, Tellervo Hoppula, Hilka Hyötylä, Sini Immonen, Pirkko Johansson, Tarja Kaikkonen, Tuija Mustonen, Mikko Palo ja Pirkko Pölönen.**

Näistä keskusteltiin

Vaitiolovelvollisuus on perusedellytys tulkin ja asiakkaan väliselle luot-

tamukselle. Saako tai voiko vaitiolovelvollisuuden joskus rikkoa?

Tulkkikeskuksella on oma osuutensa tulkkauksen onnistumisessa kokonaisuutena. Tulkkikeskus koettiin kuitenkin vähän etäiseksi. Pitäisikö tulkkikeskuksella olla vahvempi rooli tulkkaustilanteen järjestämisessä ja informaation välittäjänä?

Tulkkaustilanteen onnistumisen edellytyksiä ovat yhteistyö ja ammattitaitoisuus. Tulkinkäyttäjän pitäisi osata välittää tulkille tulkkaukseen valmistautumisen kannalta tarvittava tieto. Tulkkien ammattitaito vaihtelee, erääksi ratkaisuksi esitettiin amerikkalaisen mallin mukaista taitotasoluokitusta.

Entä tulkin rooli? Tulkkia lapsuudesta/nuoruudesta käyttäneet kokevat tulkin usein yhteistyökumppaniksi. Jos tulkinkäytön aloittaa vasta aikuisena, saattaa tulkinkäyttö tuntua rasitteelta. Tulkinkäyttäjät ja tulkit voivat ystävystyä, jos vietetään vapaa-aikaa yhdessä tai tavataan usein tulkkaustilanteissa. Todettiin, että ystävyys on sallittua, mutta tulkkaus-

tilanteessa pitää muistaa pitäytyä työroolissa, tulkki ja asiakas.

Osallistujia mietitytti myös tilanne, jossa tulkinkäyttäjät haluaisi tarkistaa jonkin asian (esim. outo viittoma) tulkilta kesken tulkkaustilanteen. Miten asian voisi kysyä siten, että tulkki ei käännä kysymystä puheelle, vaan ymmärtää, että kysymys on tarkoitettu hänelle. Tällaiseen tilanteeseen pitäisi saada jokin yhteinen tapa tai merkki.

Laaja aihe

Vaitiolovelvollisuuden lisäksi tärkeitä asioita ovat toisen ihmisen kunnioittaminen, luotettavuus ja yhteistyökyky. Luovatko nämä hyviä tulkkauskäytäntöjä? Tulkkaustilanteeseen vaikuttavat kaikki osallistujat (kuulevat, kuulovammaiset, tulkit). Olisiko tässä perusta kaikkien osapuolten eettiselle toiminnalle?

- Hyvät tulkkauskäytännöt on iso ja laaja aihe ja selvitystyö jatkuu vielä pari vuotta. Seuraavan kerran kokoonnumme pohtimaan asiaa 28.1.2005. Toivomme mahdollisimman monien ihmisten näkemyksiä ja kokemuksia hyvistä tulkkauskäytännöistä ja siksi olisikin mukava, jos ottaisit yhteyttä ja kertoisit mielipiteesi jollekin alla olevista henkilöistä: **Jaana Marttila**, Suomen Kuurosokeat, jaana.marttila@kuurosokeat.fi **Sirpa Laurén**, Kuulonhuoltoliitto, sirpa.lauren@kuulonhuoltoliitto.fi

Tulkkihistoriaa

Jenni Mikkola

Viittomakielen tulkkeja alettiin ensimmäisen kerran kouluttaa vuonna 1961, mutta opetus tyrehtyi alkuunsa. Vuonna 1978 alkoivat ensimmäiset asioimistulkkurssit. Koulutuksen pituus oli tällöin vain 170 tuntia. Vuonna 1986 koulutus laajeni kaksivuotiseksi, ja siitä tuli kouluhallituksen alaista ammatillista koulutusta. Koulutus muuttui kolmivuotiseksi vuonna 1988, kun opinto-ohjelmaan lisättiin viittomakielen opetuksen ja tulkikoulutuksen lisäksi tulkkausta kuuroutuneille ja kuurosokeille.

Vuonna 1998 viittomakielentulkki-koulutuksesta tuli ammattikorkeakoulututkinto. Nykyään viittomakielentulkkeja kouluttavat Humanistisen ammattikorkeakoulun (HUMAK) Helsingin ja Kuopion yksiköt, sekä Turun Diakonia-ammattikorkeakoulu. Vuonna 2003 viittomakielen tulkin koulutusohjelma laajeni nelivuotiseksi.

Lähde: Peltonen, Leena. Selvitys kääntäjä-tulkki, konferenssitulkki, asioimistulkki sekä viittomakielentulkki-koulutuksen sisällöistä. Tutkielma. Turun kristillinen opisto. Viittomakielen tulkin opintolinja 1995-1998.

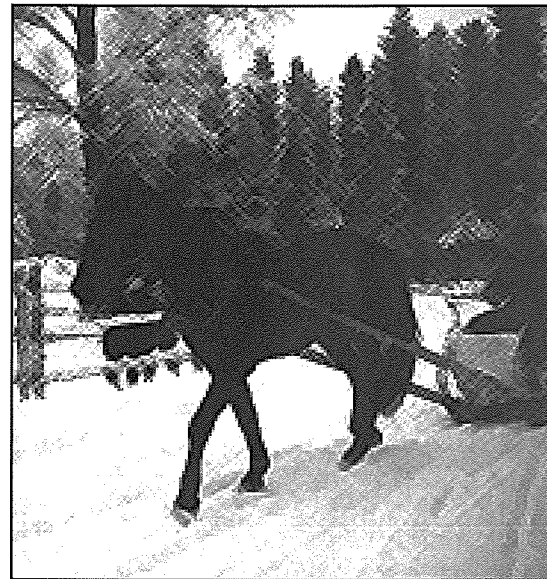
Joulumuistoja Hauhon Eteläisissä

Nimimerkki Ojoisten Torppari

Tämä on hevostytön kertomus lapsuuden rakkaasta joulukirkkomatkasta. Lapsuuden muistot ovat rakkaita, eivätkä ne koskaan unohdu. Usein ne ovat ajatuksissa juuri jouluna.

Joulun saapuessa navetta ja talli siivottiin. Niiden seinät maalattiin valkoisiksi. Lehmät ja hevoset pestiin. Metsästä tuotiin kuuset myös navettaan ja talliin. Tallissa oli ratsastus-, ravi- ja metsätyöhevosia. Lapsuudessa hevosia käytettiin paljon metsätöissä, peltotöissä ja lumitöissä. Ei ollut puimureita, traktoreita eikä metsäkoneita. Ei ollut moottoriteitä eikä asfalttiteitä, vain mutkainen ja mäkinen hiekkatie.

Hevostyttö oli istunut hevosen selässä monta kertaa metsämiesten kanssa metsätyömaalla. **Kustaa**-ukki virkkoi: "Tuo likka aina tulee mukaamme. Miksi hän ei viihdy kotona?" Mutta tyttöä oli villikko. Metsämiehet kyllästyivät joskus tytön ilikurisiin kepposiin. Tyttö käski hevosia. Ne tottelivat aina tyttöä. Kun tyttö huusi: "Ptruu, ptruu, ptruu!", hevoset pysähtyivät käskystä. Metsämiehet raivostuivat siitä, mutta

Kuvituskuva

hevoset hirnuivat heille vihaisella äänellä. Ne puolustivat likkaa kiihkeästi. Ihmeellisesti ne kunnioittivat minua, kuuroa likkaa: näykkivät hirnuen, vahtivat likan tekemisiä.

Jouluaamuna isä ja hevosmiehet valjastivat hevoset, laittoivat heiniä rekiin, peittivät lampaantaljapeitolla. Likat ja veli laitettiin rekeen ja heidät peitettiin kauniilla kirjutulla reki-vällyllä. Hevoset **Kirsti** ja **Lippu** hirnuivat iloisesti ja lähtivät vetämään kahta rekeä. Ei ollut katulamppuja, vaan reen reunoilla loistivat talikynttilät lyhdyissä. Naapurin hevoset rekiin juoksivat kilpaa. Lippu ja Kirsti olivat kovia juoksemaan.

Kun saavuimme kirkon pihalle jätimme hevosille kauraa ja heinää. Me-

nimme sisälle kirkkoon. Siellä oli valtavan iso ja komea joulukuusi kynttilöiden loisteessa, koristeena oljista tehtyjä enkeleitä. Rovasti kulki komeassa kultareunaisessa kasukassa ja pastori mustissa. Rovasti saarnasi mahtavan näköisenä. Aika venyi pitkään. Uppouduin ajatuksissani mielikuvitusmaailmaan. Mietin, onko rovasti kuningas vai suuri herra? Jeesus- vauva syntyi tallissa, ja nukkui siellä. Ei ollut rikkautta, ei vaatteita tai omaisuutta. Suuri tähti loisti ja antoi valoa maailmaan. Hän, Jeesus oli Jumalan poika. Valo antaa iloa ja rauhantahtoa. Rakastako rovasti Jeesusta? Äkkiä ajatus katkesi. Kirkko päättyi.

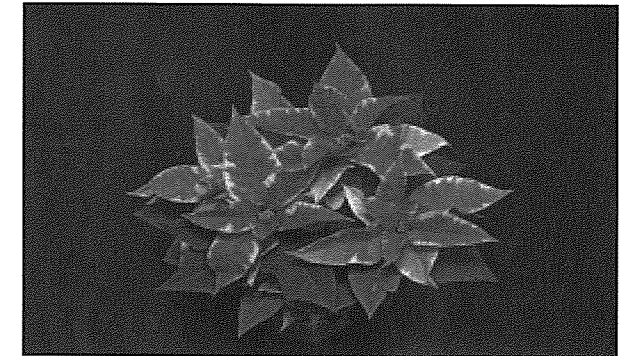
Kotimatalla hevoset juoksivat kovaa vauhtia. Onneksi isä oli taitava ohjamaan. Hän oli tunnettu sotaratsumies. Kirstillä ja Lipulla oli kova hinku juosta kotiin. Ne olivat ylpeitä voittaessaan naapurin hevoset kilpailussa. Likka halasi niitä kotona. Ne vastasivat hirnuen. Olin niiden ystävä. Kiitos niille rakkaasta ystävyydestä ja toveruudesta. Likka sai näiltä hevosystäviltään paljon iloa ja ymmärrystä. Kiitos Luojaalle kauniista joulumuistoista. Kiitos Jumalalle, joka antoi eläinrakkautta. Se pysyy sydämessäni. Ja kiitos joulukirkkomatkasta!

Valoisaa joulua jokaiselle lukijalle, ja rukoilkaa myös eläinten puolesta!■

Irman palsta

Joulutähti

(Euphorbia pulcherrima)

Joulutähti eli tähtilatva kuuluu tyräkkikasveihin. Joulutähden kukat ovat mitättömät, kellanvihreät. Sen koristeellisuus perustuu kukkia ympäröiviin, pieniin suojuslehtiin. Punainen on joulutähden tavallisin väri, mutta myös valkoisia ja vaaleanpunaisia löytyy.

Joulutähti on arka kylmälle ja vedolle, jossa se pudottaa lehensä varsin nopeasti. Se viihtyy valoisalla paikalla ja tarvitsee tasaisen kosteuden. Liiallista kuivumista pitäisi välttää. Joulutähdissä on normaalisti pieni juuripaakku, jonka suoraa kastelusta tulisi välttää mädäntymisen estämiseksi. Kasteluvesi laitetaan aluslautaselle.

Hyvällä, lämpimällä paikalla ja sopivasti lannoittamalla joulutähden saa säilymään pitkälle kevääseen, ja sen voi jopa kasvattaa monivuotiseksi pensaaksi. Yleensä se hankitaan kertakäyttökasviksi jouluksi.■

Koulun joulujuhla

Hilkka Nieminen

Joulu tulisi pian taas. Koulussa harjoiteltiin jo joululauluja ja näytelmää. Viimeisen luokan tytöt olivat sen näytelmän tehneet ihan omin voimin. Se kertoi paimenista ja Jeesuslapsesta. **Hilkka** oli myös siinä näytelmässä. Hän esitti Jeesuksen äitiä seimellä. Koska Hilkan kuulo oli niin huono, se oli hänelle sopiva osa, koska siinä ei tarvinnut puhua mitään. Hilkalla oli siinä seimellä Jeesuksena sylissä iso vauvanukke. Tytöt jännittivät kovasti, että miten kaikki onnistuu juhlassa. Olivat he myöskin laulamassa koulun kuorossa joululauluja. **Kaija** esitti myös yksinlaulua. Hänellä oli koulun kaunein ääni, opettajan lisäksi.

Luokkahuonekin sai jouluisen tunnelman. Koululaiset koristelivat sen kauniisti. Tehtiin pumpulista lumihuitaleita lankaan riippumaan. Kukkia ja sydämen kuvia kauniista, värikäistä silkkipapereista riippui luokan yli ristiin ripustetuissa, pitkissä langoissa katossa. Kullan- ja hopeanväriset, suuret tähdet koristivat lumihuitaleiden kanssa koulun suuria ikkunoita. Tämä koulu oli vasta kolme vuotta sitten valmistunut, uusi ra-

kennus. Kaikki luokkahuoneet olivat isoilla ikkunoilla varustettuja, valoisia huoneita. Oppilaat ja opettajakin olivat iloisia ja ylpeitä, että heillä oli uusi ja hieno koulu käytössään.

Kun joulujuhlapäivä sitten tuli, niin oli kodikas ja juhlava tunnelma tässä kauniissa koulussa. Luokkahuoneet olivat valoa tulvillaan. Kaikkilamput paloivat, eteisessä oli suuri öljylamppu, joka valaisi raputkin. Koko pitäjässä ei ollut sähkövaloa. Siksi koulussakin oli öljylamput. Isommassa opetusluokassa oli myös sellainen kirkkaasti valaiseva karbidilamppu. Se levitti vähän hajuja luokkaan, mutta oli paljon kirkkaampi kuin monta öljylamppua. Nyt juhlan aikana tuli valoa myöskin ison joulukuusen valkoisista kynttilöistä. Kuusi oli iso, kuten aina koulun joulujuhlissa. Siihen sopi monta kymmentä kynttilää. Luokassa oli nyt niin valoisaa kuin aurinkoisena kesäpäivänä ulkona.

Melkein kaikkien lasten vanhemmat tulivat koulun joulujuhlaan. Siitä oli tullut perinteinen tapa aloittaa jouluviikko. Juhla oli aina joulua edeltä-

vän viikon lopussa. Oli siis viikko aikaa valmistella vielä kotien joulua. Lapset pääsivät pitkälle joululomalle ja myös opettaja sai viettää joulunajan perheensä parissa. Opettaja asui järven toisella puolella. Hänellä oli siellä perhe ja talo.

Hilkka ja **Kaarina** saapuivat koulule juhla-aamuna äidin kanssa. Isä jäi kotiin hoitamaan kesällä syntynyttä pikkuveljeä ja nuorempia tyttöjä. Valo loisti koulun ikkunoista kauas pimeään talviaamuun. Opettaja ja koulun talonmies olivat jo ennen oppilaita koululla sytyttämässä valot. Olivat sytyttäneet jo kuuseenkin kynttilät palamaan. Suuren kuusen kynttilöiden sytytys oli tarkkaa työtä, joka ei sopinut lapsille. Opettajan piti nousta tuolille, että sai ensin ylimmät kynttilät syttymään. Siinä sai olla tarkkana, ettei koko kuusi syttynyt palamaan. Olisi palanut koko hieno koulukin.

Kuusi loisti kauniisti, kun ihmiset alkoivat saapua. Oli juhlallinen tunnelma. Oppilaat esittivät opettajan johdolla ensin kauniin joululaulun. Opettaja soitti harmonia ja lauloi mukana kauniilla äänellään. Sitten opettaja puhui tervetulopuheen vanhemmille. Hän esitteli myös juhlan ohjelman. Ohjelmaa oli paljon. Näytelmä meni hyvin. Hilkka ja muut tytöt eläytyivät osaansa. He saivat useiden vanhempien silmät kyyne-

liin ja kovasti heille taputettiin näytelmän loputtua. Hilkka esitti myös joulurunon juhlassa. Tällaisen runon hän oli tehnyt:

Joulun kynttilät

*Ne valoin lämpimin loistaa aina
ja joulumielen antaa.*

*Jää varjoon myöskin nyt huolet ja
vaivat*

- ne muistot lapsuuteen kantaa!

Kodin kynttilät -

nekin niin valoisin liekein

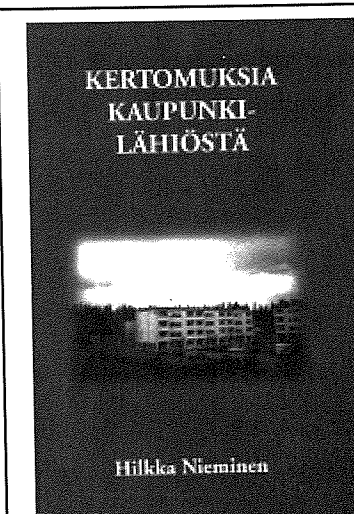
taas talven kylmään nyt loistaa.

Ne kotiin tuo juhlan

ja poistavi arjen;

se surutkin hetkeksi poistaa!

Hilkka sai yleisöltä paljon taputuksia runostaan. Tuli taas hyvä mieli, kun oli saanut tehdä kauniin joulurunon. Tämän vuoden koulun joulujuhla oli Hilkalle ja hänen luokkatovereilleen viimeinen tässä kansakoulussa. Seuraavana jouluna he olisivat jo yleisönä täällä. ■

Hilkka Niemiseltä on juuri ilmestynyt seitsemäs kirja "Kertomuksia kaupunkilähiöstä". Tiedustelut kirjailijalta itseltään.

Joulu-Mikon vierailu

Hilkka Nieminen

Jouluaattona, kun kaikki oli valmistautunut juhlaa varten, kuului ovelta koputus. **Hilkka** avasi oven. Siellä seisoi mies. Sama, joka oli keväällä ollut viikon isää auttamassa ojankaivuus-
sa. Nyt Hilkka muisti miehen nimenkin. **Mikko** se oli. Tämän jouluaaton jälkeen lapset kutsuivat häntä aina Joulu-Mikoksi.

Mikko selitti anteeksi pyydellen, ettei halunnut häiritä talonväen joulunviettoa. Oli vain ohi kulkiessaan tullut käväisemään, kun oli tuttu talo. Hän oli menossa tuonne naapuriin, **Marin** mökille. Olivat entisiä tuttuja nuoruuden ajoilta. Äiti käski Mikon peremmälle pirttiin. Isäkin tuli siihen juttelemaan Mikon kanssa. Kun ruoka oli katettu valmiiksi pöytään, kehottivat äiti ja isä myös Mikkoa käymään jouluaterialle perheen seuraksi. Iloissaan Mikko noudatti kutsua. Heti aterian jälkeen hän teki kuitenkin lähtöä Marin mökille. Isä kyllä sanoi, että voisi Mikko meilläkin yöpyä joulunajan.

Kun kaikki olivat menossa vuoteeseen, tuli Mikko takaisin. Hän näytti surulliselta ja sanoi, että ei voinutkaan yöpyä Marin mökillä. Kun äiti alkoi tehdä Mikollekin vuodetta keit-

tiöön, kuului ovelta hätäinen koputus. Ihmeissään oli talon väki nyt, että kuka näin jouluyönä vielä tulee. Äidin avattua oven siitä syöksyi sisään naapurin Mari. Nähtyään Mikon Mari riensi Mikon luo. Hän otti itkien Mikon käsistä kiinni ja pyysi anteeksi, että oli niin tylästi sanonut Mikolle, että kyllä sinä muualtakin yöpymispaikan saat. Kun Mikko oli lähtenyt, tuli Marille paha olo. Hän muisti, ettei jouluna kauan sitten Jeesus-lapsikaan saanut yösijaa ihmisten asunnoista. Marille tuli hätä, että mihin Mikko pääsisi jouluyönä. Kiireesti Mari oli lähtenyt kylältä talosta etsimään Mikkoa. Täältä Mikko sitten löytyikin. Nyt Mari pyysi Mikkoa lähtemään koko joulunajaksi vieraaksi mökilleen.

Hilkka ajatteli pitkän aikaa sängyssään tätä erikoista jouluaattoa. Ilta-rukouksessa hän kiitti Jumalaa, että Mikko sai jouluksi kodin itselleen Marin luota. Oli niin hyvä mieli siitäkin, että oli lämmin oma koti jouluyönä. Kauan Hilkka ei kyllä saanut kotiaan pitää. Tuli sota, joka vei Hilkkan kodin. Se piti jättää ja lähteä evakkoon. Mutta sitä Hilkka ei vielä silloin tiennyt, vaan nukahti onnellisena. ■

Ihmisen ei ole hyvä olla yksin

Justiinan mietteitä joulusta

Raili Karisaari

Hilkka Kasurinen alias **Justiina**, valmistautuu jouluun mieteliäänä. Hän on päättänyt pysytellä pois kerhosta, päivätoiminnasta ja muista harrastuksista, kunnes kaupunki saa vammaisten kuljetuspalveluasi-
an kuntoon.

- On tässä hyväkin puoli, nyt jää enemmän aikaa jouluvalmisteluihin, hän toteaa.

Hän aikoo valmistaa jotain jouluruokia. Ei kinkkua, vaan jotain kevyttä ja hyvää.

- Leipominen taitaa jäädä, hän toteaa. On liian paljon kaloreita. Rasvan, suolan ja makean syöminen pitäisi jättää vähemmälle. Joulukoristeet, turvalliset sähkökynttilät sekä kauniit joulupöytäliinat tuovat kotiin jouluntunnelmaa.

- Joululahjaksi aikuiset saavat kirjan, joka käsittelee roolileikkejä. Minäkin olen mukana siinä kirjassa, hän tunnustaa. Kirjan pitäisi valmistua painosta joulukuun puolivälissä. Hilkka muistelee menneitä jouluja ja toteaa, että meillä ei ole lahjoilla pröystäilty, siihen ei yksinhuoltajalla ole rahat riittäneet. Hyvä, kun oli itse

tehdyt perinteiset makoisat jouluruuat ja kuusi, jonka lapset koristelivat.

Hilkka kertoo, että hän yleensä viettää joulua lastensa ja heidän perheittensä kanssa.

- Joulun vietän nuorimman tyttäreni luona, loput juhlapyhät vietän kotona lukien hyviä kirjoja sen mukaan kuin silmät kestävät. Luen myös raamattua ja laulelen yksikseni joululauluja, ulkoilen jos sää on hyvä.

- Ennen joulua käymme nuorimman tyttären perheen kanssa **Pekan** haudalla viemässä seppeleen ja sytyttämässä kynttilän. Hilkka muistelee lämmöllä aviopuolisoaan Pekkaa, jonka kuolemasta on nyt kulu-
nut kahdeksan vuotta. Hilkka ja Pekka ehtivät olla naimisissa 15 vuotta.
- Pekalla oli hyvä ja kiltti luonne. Olimme aina yhdessä, ja teimme kaikki yhdessä. Hän kävi kaupassa ja auttoi kotitöissä. Minä palkitsin hänet huolenpidolla ja hyvällä ruoalla, Hilkka muistelee haikeana.

Joulua pidetään vahvasti perheen juhlanä ja siksi monille yksinään eläville joulun aika tuntuu erityisen ahdistavalta. Hilikka myöntää, että jouluna monet kauniit muistot tuovat kyöneleet silmiin, mieli on jotenkin hellempi, mutta ei katkera.

– Olen tottunut kaikkeen, elämä ei ole hemmotellut minua. Kaikella on tarkoituksensa, ja taivaan Isä on viereillä turvana.

Jokainen ihminen kokee yksinäisyyden eri tavalla. Toisille se on luonnollinen olotila, toiset kaipaavat läheisyyttä ja seuraa. Hilikka arvelee kuuluvansa jälkimmäisiin.

- Minulla on monia harrastuksia: käyn kuurosokeiden kerhossa ja harrastuspiireissä, kirjoitan, tapaan muita kuurosokeita. Mutta harrastukset eivät voi koskaan korvata läheistä ihmissuhdetta.

Hilkan joulutoivomus on oma läheinen ystävä, joka voisi kommunikoida hänen kanssaan viittomakielellä.

- Ongelma on siinä, että kuulonäkövammaisilla kovin on vähän mahdollisuuksia tavata ja tutustua muihin ihmisiin. On vain kuurosokeiden omat tilaisuudet, ja meidän piiri on kovin pieni, Hilikka miettii.

- Yksin liikkuminen on vaikeaa ja turvatontakin. Tarvittaisiin se luotettava kumppani, hän toteaa. ■

Vuoden 2004 kulttuurihenkilö?

Tuntosarven ja Uutislehden toimitusneuvosto pyytää ehdotuksia vuoden 2004 kulttuurihenkilöksi. Mieti, kuka Sinun mielestäsi on tämän vuoden aikana toiminut ansiokkaasti kuurosokeiden kulttuurin edustajana tai omilla töillään ja toimillaan luonut tätä kulttuuria. Hän voi olla kuurosokea kirjoittaja, käsityön tekijä, kuvataiteen tai veistostaiteen harrastaja. Kulttuurihenkilö valitaan Tuntosarven lukijoiden ehdotuksista. Toimitusneuvosto käsittelee ehdotukset maaliskuun kokouksessaan. Vuoden 2004 kulttuurihenkilö julkistetaan Suomen Kuurosokeat ry:n kevätkokouksessa Lahdessa.

Vuoden kulttuurihenkilö valitaan nyt viimeisen kerran lukijäänestyksenä. Ensi vuonna mietitään uusi tapa antaa tunnustusta kulttuurinharrastajille.

Kun ehdotat kulttuurihenkilöä, kerro henkilön nimi ja lyhyet perustelut, miksi juuri hän on mielestäsi sopiva vuoden 2004 kulttuurihenkilöksi. Lähetä ehdotuksesi toimitusneuvostolle 1.3.2005 mennessä sähköpostilla tai kirjeitse, myös pistekirjoitus käy.

Suomen Kuurosokeat ry/tiedotus
PI 40, 00030 Iiris
S-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi ■

Tuntosarven vuoden 2005 ilmestymiskataulut ja teemat

Numero	Aineisto	Ilmestyy	Teema
1	5.1.	20.1.	Terveys, ruoka
2	3.2.	17.2.	Kulttuuri
3	3.3.	17.3.	Pääsiäinen
4	31.3.	14.4.	Kevätkokous
5	4.5.	19.5.	Teknologia
6-7	9.6.	21.6.	Helen Keller
8	5.8.	18.8.	Apuvälineet
9	2.9.	15.9.	Lääketiede
10	30.9.	13.10	Ihmissuhteet
11	4.11.	17.11.	Syyskokous
12	2.12	15.12	Joulupaketti

Tuntosarvi ottaa erittäin mielellään vastaan lukijoiden kirjoituksia, aiheesta kuin aiheesta! Juttuideoista voi sopia päätoimittaja Tuija Lehtosen kanssa (puh: 09-5495 3521, s-posti: tuija.lehtonen@kuurosokeat.fi). Voit jo valmiiksi miettiä, olisiko mielessäsi jotain ensi vuoden teemoihin (yllä) liittyvää juttua. Koko ensi vuoden kattavana teemana on julkilausumaan kirjattu työ ja toimeentulo.

Juttujen pituutta täytyy rajoittaa, että kaikki saavat äänensä kuuluville. Ihanepituus on tietokoneen tekstin käsittelyohjelmalla kirjoitettaessa

noin 2000 merkkiä, eli kirjasinkoolla 16 tekstiä on silloin reilun sivun verran. Tämän pituinen juttu on lehdessä yhden sivun mittainen. Jutun maksimipituus on kaksi sivua. Kahden sivua pidempiä kirjoituksia Tuntosarvessa julkaistaan vain poikkeustapauksessa. Juttuja joudutaan lähes aina lyhentämään, että ne mahtuvat niille varattuun tilaan. Jos muutokset ovat suuria (useiden kappaleiden pituisia), juttu lähetetään hyväksyttäväksi kirjoittajalle.

Useat lukijat kaipaavat kuvia juttujen yhteyteen. Muistathan kuitenkin kysyä kuvattavalta lupaa julkaista kuva. ■